

KILKA PRAKTYCZNYCH SPOSOBÓW NA PRZEDŁUŻENIE SOBIE ŻYCIA

A FEW PRACTICAL WAYS TO PROLONG ONE'S LIFE

Okładka Cover

Julian Antonisz

Aparat do rysowania i malowania bezpośrednio na taśmie filmowej

Apparatus for drawing and painting directly on film stock

własność property of

Danuta, Malwina & Sabina Antoniszczak

fot. photo by Maciej Landsberg

KILKA PRAKTYCZNYCH SPOSOBÓW NA PRZEDŁUŻENIE SOBIE ŻYCIA

A FEW PRACTICAL WAYS TO PROLONG ONE'S LIFE

Koncepcja wystawy została w dużym stopniu zainspirowana jednym z wynalazków Juliana Antonisza — przenośnym urządzeniem służącym do produkcji animacji non-camerowych. Łatwy w obsłudze, mieszczący się w małym pudełku mechanizm, miał umożliwić użytkownikowi twórczą reakcję na „nierzeczywistą rzeczywistość”. Pomysł na stworzenie „przenośnego warsztatu non-camera” wiązał się również z ambitnym projektem mającym na celu artystyczną aktywizację widza przez upowszechnienie amatorskiej animacji bezkamerowej.

Widząc wielki potencjał w połączeniu energii ludzkiej i mechanicznej, Antonisz zachęcał publiczność swoich filmów do tworzenia własnych interpretacji non-camerowych. Wzorem konstruktorów XIX-wiecznych jarmarcznych zabawek optycznych, uznawał aktywną rolę widza w procesie generowania ruchomych obrazów. W przypadku kinor i zoetropów (urządzeń prekursorskich wobec kinematografu) to właśnie użytkownik nadaje sens istnieniu maszyny, ożywia ją, stając się animatorem.

Część obiektów prezentowanych na wystawie funkcjonuje jako autonomiczne byty. Rysujące lub malujące maszyny — automaty lub częściowo zautomatyzowane urządzenia — same wytwarzają obrazy, przejmując rolę artysty. Niektóre pokazane tu urządzenia noszą ślady nie tyle awangardowego urzeczzenia

ich twórców perfekcyjną technologią, lecz, podobnie jak u Antonisza, świadomości własnych ograniczeń. Niekiedy bowiem w działanie maszyn wkrada się błąd i przypadek. Konstrukcyjna pasja przybiera też czasem absurdalne formy, jak w widowiskowo skomplikowanych machinach Rubego Goldberga.

Popularyzacja „praktycznych sposobów” oraz demokratyczna dystrybucja wiedzy na temat artystycznego i użytecznego potencjału technologii wydaje się być w czasach kryzysu (ideologicznego i finansowego) wyjątkowo potrzebna.

Prezentowane na wystawie artystyczne wypowiedzi wyraźnie wpisują się w toczącą się obecnie dyskusję o „oddolnej kreatywności”. Idea *do it yourself* – jako alternatywa dla kultury masowej produkcji i konsumpcji – staje się dla tych realizacji istotnym punktem odniesienia. Kiedyś rozwijaniu domowej kreatywności służył program Adama Słodowego, dziś – setki portali internetowych oferujących praktyczne porady i instrukcje, z DIY w nazwie.

Prezentowane na wystawie prace udowadniają, że w „epoce cyfrowej reprodukcji” wciąż aktualny wydaje się proponowany przez Juliana Antonisza powrót do korzeni kina i walka o miejsce należne indywidualnemu doświadczeniu.

*Tytuł wystawy zainspirowany został tytułem filmu Antonisza z 1974 roku.

The exhibition's underlying concept has been inspired in large part by one of Julian Antonisz's inventions: a portable device for creating non-camera animations. The easy-to-use, compact mechanism was meant to enable the viewer to react creatively to the 'unreal reality' surrounding them. The idea of developing a 'portable non-camera workshop' was also part of a larger, ambitious project aimed at effecting the viewer's artistic mobilisation through the popularisation of amateur non-camera animation.

Seeing great potential in the combination of human and mechanical energies, Antonisz encouraged members of the public to create their own non-camera works. In the vein of the 19th-century constructors of road-show optical devices, he acknowledged the viewer's active role in the process of generating moving images. In early motion-picture devices, such as the Kinora or the zoetrope, it is precisely the viewer who makes the machine's existence meaningful, causing it to become alive, animating it, as it were.

Some of the objects featured in the exhibition exist as autonomous entities. Drawing or painting machines — automata or semi-automatic devices — generate images without human intervention, taking over the role of the artist. Just as in Antonisz's case, some of these devices are evidence not

so much of their authors' fascination with perfect technology as their keen awareness of their own limits. Error, malfunction and randomness sometimes creep into their operation, and the passion to construct can also assume absurd forms, as in Rube Goldberg's spectacularly complex machines.

The popularization of the 'practical ways' and democratic distribution of knowledge on the artistic and utilitarian potential of technology seems particularly important at a time of (ideological and financial crisis).

The artistic statements presented in the show are clearly relevant in the context of today's debate on 'grassroots creativity'. As an alternative to the culture of mass production and consumption, the idea of DIY (do-it-yourself) becomes an important point of reference for the works on display. In the past, we were taught household creativity by Adam Słodowy's hugely popular show, today the role is performed by hundreds of web portals offering practical advice and instruction on the subject.

The presented works demonstrate that, in an era of 'digital reproduction', Julian Antonisz's postulate of returning to the roots of cinema and fighting for a rightful place for the individual experience has lost none of its relevance.

* The exhibition's title was inspired by Antonisz's 1974 film.

17 lutego 2013 (niedziela), godz. 12:15

Oprowadzanie kuratorskie Ewy Borysiewicz i Joanny Kordjak-Piotrowskiej
zbiórka w holu głównym, wstęp w cenie biletu

26 lutego 2013 (wtorek), godz. 18:00

Historia animacji non camera. Pokaz filmów wybranych twórców, takich jak:
Oskar Fischinger, Len Lye, Norman McLaren, Berthold Bartosch
sala multimedialna, wstęp wolny

12 marca 2013 (wtorek), godz. 17:00

Oprowadzanie i spotkanie na wystawie z Benjaminem Cope'm (w języku angielskim)
zbiórka w holu głównym, wstęp w cenie biletu

14 marca 2013 (czwartek), godz. 18:00

Promocja książki towarzyszącej wystawie
Antonisz: Technika jest dla mnie rodzajem sztuki
oraz książki *Rausz kinetyczny* Ewy Borysiewicz
prowadzenie: Ewa Borysiewicz, Joanna Kordjak-Piotrowska, Stanisław Welbel
Księgarnia Artystyczna, wstęp wolny

15 marca 2013 (piątek), godz. 12:15

Spotkanie z cyklu *Patrzeć/Zobaczyć. Sztuka współczesna i seniorzy*
prowadzenie: Barbara Dąbrowska i Maria Kosińska
zbiórka w holu głównym, wstęp wolny
obowiązują zapisy:
22 556 96 96, e-mail: j.kinowska@zacheta.art.pl

19 marca 2013 (wtorek), godz. 18:00

Spotkanie z Wojciechem Bąkowskim i Piotrem Bosackim
oraz pokaz wybranych filmów animowanych obu artystów
sala multimedialna, wstęp wolny

21 marca 2013 (czwartek), godz. 18:00

Warsztaty majsterkowania
sala warsztatowa, wstęp wolny
obowiązują zapisy:
22 556 96 90, s.welbel@zacheta.art.pl
liczba miejsc ograniczona

26 marca 2013 (wtorek), godz. 18:00

Pokaz filmowy towarzyszący wystawie
Wynalazki Doktora Nakamats, reż. Kaspar Astrup Schröder, Dania, 2009, 60 min.
sala multimedialna, wstęp wolny

28 marca 2013 (czwartek), godz. 18:00

Warsztaty majsterkowania i spotkanie z artystą Jankiem Simonem
sala warsztatowa, wstęp wolny
obowiązują zapisy:
22 556 96 90, s.welbel@zacheta.art.pl
liczba miejsc ograniczona

Warsztaty

Przez cały czas trwania wystawy prowadzimy warsztaty dla dzieci i młodzieży.

Zajęcia odbywają się od wtorku do piątku od godz. 12:00

Koszt: 150 zł od grupy do 25 osób (przedszkole i szkoła podstawowa)

lub 30 osób (gimnazjum i liceum); czas trwania: ok. 1,5 godziny

informacje i zapisy:

Zofia Dubowska-Grynberg (przedszkole i szkoła podstawowa)

22 556 96 71, z.dubowska@zacheta.art.pl

Anna Zdzieborska (gimnazjum i liceum)

22 556 96 42, a.zdzieborska@zacheta.art.pl

Oprowadzania

Oprowadzanie w języku polskim, angielskim, hiszpańskim, niemieckim lub francuskim

koszt: grupa od 1 do 10 osób: 150 zł + 0 zł za bilety wstępu

grupa powyżej 10 osób: 150 zł + bilety wstępu (10 osób wstęp wolny)

grupa może liczyć maksymalnie 30 osób

informacje i zapisy:

Anna Zdzieborska

22 556 96 42, a.zdzieborska@zacheta.art.pl

Więcej informacji o programie i szczegółowe tematy warsztatów:

www.zacheta.art.pl w zakładkach: wydarzenia i edukacja

W każdą niedzielę o godz. 12:15 zapraszamy również na zwiedzanie z przewodnikiem

oprowadzanie w cenie biletu wstępu, zbiórka w holu głównym

17th February 2013 (Sunday), 12:15

Curatorial guided tour with Ewa Borysiewicz and Joanna Kordjak-Piotrowska
meeting in the main hall, admission free

26th February 2013 (Tuesday), 18:00

Non-camera animation history. Film screenings by the selected authors:
Oscar Fischinger, Len Lye, Norman McLaren, Berthold Bartosch
multimedia room, admission free

12th March 2013 (Tuesday), 17:00

Guided tour and meeting at the exhibition with Benjamin Cope (in English)
meeting in the main hall, admission free

14th March 2013 (Thursday), 18:00

Promotion of the book accompanying the exhibition
Antonisz: Technology for Me Is a Form of Art and *Rausz kinetyczny* [Kinetic Vertigo]
by Ewa Borysiewicz
moderation: Ewa Borysiewicz, Joanna Kordjak-Piotrowska, Stanisław Welbel
Art Bookshop, admission free

15th March 2013 (Friday), 12:15

Meeting from the series *Look/See. Contemporary Art and Seniors*
moderation: Barbara Dąbrowska and Maria Kosińska
meeting in the main hall, admission free
information:
22 556 96 96, j.kinowska@zacheta.art.pl

19th March 2013 (Tuesday), 18:00

Meeting with Wojciech Bąkowski and Piotr Bosacki,
and a screening of selected animated films by the two artists
multimedia room, admission free

21th March 2013 (Thursday), 18:00

DIY workshop
workshop room, admission free
compulsory reservation:
22 556 96 90, s.welbel@zacheta.art.pl
number of places limited

26th March 2013 (Tuesday), 18:00

Film screening accompanying the exhibition
The Invention of Dr. Nakamats, dir. Kaspar Astrup Schröder, Denmark, 2009, 60 min.
multimedia room, admission free

28th March 2013 (Thursday), 18:00

DIY workshop and meeting with artist Janek Simon
workshop room, admission free
compulsory reservation:
22 556 96 90, s.welbel@zacheta.art.pl
number of places limited

Workshops

For the whole period of the duration of the exhibition, we will be providing workshops for children and young people.

Sessions will take place from Tuesday to Friday at 12 noon.

Cost: 150 zł for a group of up to 25 people (kindergarten and elementary school) or 30 people (middle or upper school); duration of workshops: 1.5 hours

How to order a workshop?

Zofia Dubowska-Grynberg (kindergarten and elementary school)

22 556 96 71, z.dubowska@zacheta.art.pl

Anna Zdzieborska (middle or upper school)

22 556 96 42, a.zdzieborska@zacheta.art.pl

Guided Tours

Languages: Polish, English, German and French

groups of 1–10 people — 150 zł + 0zł for entrance tickets

groups of more than 10 people — 150 zł + entrance tickets (10 people admitted free)

groups up to a maximum of 30 people

How to order a guide?

by telephone or mail from Monday to Friday,

at least two days before the planned visit to Zachęta

Anna Zdzieborska: 22 556 96 42, a.zdzieborska@zacheta.art.pl

More information on the programme and on the particular themes of the workshops available at: www.zacheta.art.pl under the tabs: events and education

Each Sunday at 12:15, you may also visit the exhibition with a guide meeting in the main hall, price included in the gallery entrance ticket

Wystawa Exhibition:

Kilka praktycznych sposobów na przedłużenie sobie życia

A Few Practical Ways to Prolong One's Life

aneks do wystawy *Antonisz: Technika jest dla mnie rodzajem sztuki*

an annex to the exhibition *Antonisz: Technology for Me Is a Form of Art*

Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki

Zachęta — National Gallery of Art

pl. Małachowskiego 3

00-916 Warszawa

www.zacheta.art.pl

dyrektorka director:

Hanna Wróblewska

16.02–31.03.2013

16th February–31st March 2013

kuratorki curators:

Ewa Borysiewicz, Joanna Kordjak-Piotrowska

program edukacyjny educational programme:

Stanisław Welbel i zespół and team

realizacja execution:

Julia Leopold i zespół and team

© Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2013

SPONSORZY GALERII SPONSORS OF THE GALLERY:

SPONSORZY WERNISZAŻU SPONSORS OF THE OPENING RECEPTION:

PATRONI MEDIALNI MEDIA PATRONAGE:

ARTYŚCI

ARTISTS

Piotr Bosacki

Bownik

Olgierd Chmielewski

Attila Csörgő

Rube Goldberg

Peter Fischli & David Weiss

Igor Krenz

Daniel Malone

Norman McLaren

Jan Mioduszewski

Janek Simon

Radek Szlaga

oraz obiekty z kolekcji Wenera Nekesa
and objects from Werner Nekes collection

Obiekty animowane

2011–2012, technika własna, dzięki uprzejmości Galerii Stereo, Poznań (na zdj.)

Obiekty kinetyczne Bosackiego, skromne, ruchome mechanizmy utrzymane w estetyce „zrób to sam”, pozwalają widzom dokładnie przyjrzeć się procesowi łączenia ruchu i obrazu. Poruszane za pomocą silniczków, gumka recepturka lub dwie taśmy celuloidowe pokryte kropkami, kółkami i liniami, tworzą zmieniający swój kształt rysunek — prostą animację.

Animated Objects

2011–2012, mixed media, courtesy of Stereo Gallery, Poznań (pic.)

Bosacki's low-key, DIY-style mobile mechanisms enable the viewer to closely follow the process of combining motion with image. A rubber band or two celluloid films covered with dots, circles and lines, power by tiny engines, form a shape-changing image — a simple animation.

E-słodowy

2012, fotografia, dzięki uprzejmości artysty i Galerii Starter (3 prace)

E-słodowy

2012, fotografia, dzięki uprzejmości Fundacji Sztuki Polskiej ING (na zdj.)

E-słodowy to ostatnia część tryptyku, na który złożyły się cykle *Gamers* i *Sale treningowe*. Oszczędne formalnie fotografie przedstawiają konstruowane samodzielnie przez graczy komputerowych urządzenia mające uczynić wielogodzinną grę bardziej wygodną. Wizerunki tych przedmiotów, budowanych najczęściej *ad hoc* i przy użyciu najprostszych materiałów, wskazują również na ciekawą relację między stłumioną fizycznością (zbędną w wirtualnej „nierzeczywistej rzeczywistości”) a nieuniknioną i konkretną potrzebą ciała.

E-słodowy

2012, photography, courtesy of the artist and Starter Gallery (3 works)

E-słodowy

2012, photography, courtesy of the ING Polish Art Foundation (pic.)

E-słodowy is the final part of a triptych that also includes the series *Gamers* and *Training Rooms*. The low-key photographs show amateur devices constructed by computer-game aficionados to make the many hours of gameplay more comfortable. The images of those devices, usually constructed *ad hoc* and using the simplest materials available, point out also to an interesting relationship between repressed physicality (redundant as it is in the virtual ‘unreal reality’) and the inevitable and pressing needs of the body.

Rysunki automatyczne
1995–2013, instalacja, dzięki uprzejmości artysty (na zdj.)

Do tworzenia serii rysunków tuszem artysta wykorzystuje skonstruowany przez siebie automat. Zaprojektowane przez niego wózki — małe mobilne obiekty — pozostawiają na kartce papieru ślady układające się trudno do przewidzenia rysunek.

Automatic Drawings
1995–2013, installation, courtesy of the artist (pic.)

The artist used a device of his own design to create a series of ink drawings. Small cart-like mobile objects leave unpredictable outlines on the surface of paper.

Drawing Machine

1992, instalacja, dzięki uprzejmości artysty i Galerii Gregor Podnar, Berlin–Lublana
kopia ekspozycyjna (na zdj.)

Occurence Graphs I

1998, technika mieszana, dzięki uprzejmości Paksi Képtár

Zafascynowany naukami ścisłymi, a przede wszystkim geometrią artysta znany jest z wykonywanych chałupniczą metodą ruchomych instalacji i mobili. *Drawing Machine* to przykład rzeźby kinetycznej, w której wykorzystany zostaje ruch rotacyjny i właściwości magnesu. W efekcie na powierzchni rzeźby automatycznie powstają geometryczne wzory.

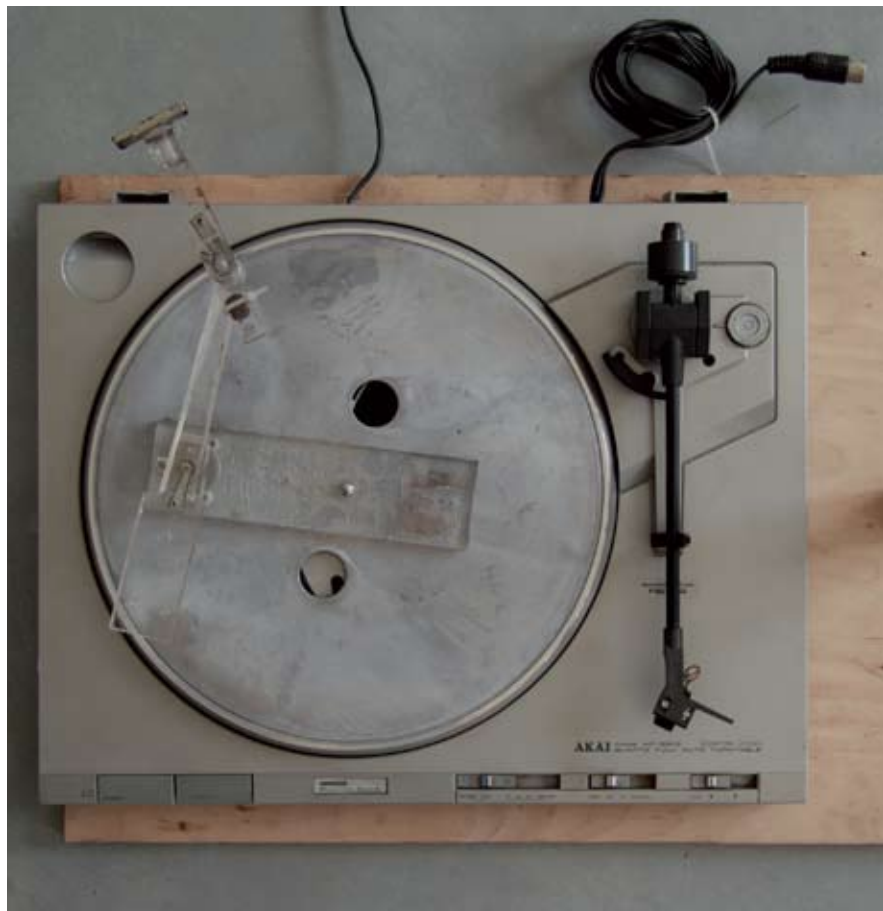
Drawing Machine

1992, installation, courtesy of the artist and Gregor Podnar Gallery, Berlin–Ljubljana
exhibition copy (pic.)

Occurence Graphs I

1998, mixed media, courtesy of Paksi Képtár

Long fascinated with the exact sciences, geometry in particular, the Hungarian-born Csörgő has become well known for his DIY mobile installations. *Drawing Machine* is an example of kinetic sculpture which utilizes rotational movement and magnetic force to induce geometric patterns on the device's outer surface.

Plan for the Post-War World
1944, książka (na zdj.)

Goldberg z właściwym sobie poczuciem humoru proponuje czytelnikom kilka „praktycznych” sposobów na ułożenie sobie życia w powojennym chaosie. Maszyny, charakteryzujące się pewnym przerostem formy nad treścią, mają pomóc człowiekowi w stawieniu czoła codziennym wyzwaniom, takim jak zwrócenie uwagi kobiecie zastępującej kinowy ekran ogromnym kapeluszem, spacyfikowanie rozentuzjasmowanych fanek Franka Sinatry czy wyproszenie z pokoju natarczywych gości.

Plan for the Post-War World
1944, book (pic.)

With his typical sense of humour, Goldberg suggests to the reader several ‘practical’ ways of organising’s one’s life in the postwar chaos. Complex devices that perform simple tasks in complex, convoluted ways are to help the reader to cope with the daily challenges, such as admonishing a cinema viewer in a huge hat, pacifying enthusiastic Frank Sinatra fans, or turning importunate guests out of the room.

**HELP FOR BUFFET-SUPPER
BALANCERS . . . See page 11**

**CONTROL OF SINATRA-
SQUEALERS . . . See page 25**

**NO MORE
DISHWASHING
See page 20**

**NO MORE
FISHING AROUND
IN HANDBAGS . . .
See page 17**

**A multitude of marvels
from the mind and pen
of the world's great
science cartoonist!**

THE
RUBE GOLDBERG
Plan FOR THE
Post-War
World

The Way Things Go

1987, film, dzięki uprzejmości T&C Film Zürich (na zdj.)

Głównymi bohaterami filmu Fischliego i Weissa są niepozorne, mało szlachetne przedmioty, a fabuła sprowadza się do dokumentacji ich wzajemnych oddziaływań. Mimo to widz z napięciem czeka na kolejne fazy reakcji łańcuchowej, z uwagą śledzi dramatyczną drogę tytułowych „rzeczy” do tajemniczego celu. Praca duetu szwajcarskich artystów staje się w pewnym momencie nie tylko ruchomą wersją Goldbergowskich maszynierii, ale niemal filozoficznym rozważaniem o przyczynie, skutku i przeznaczeniu.

The Way Things Go

1987, film, courtesy of T&C Film Zürich (pic.)

The main protagonists of Fischli & Weiss's film are inconspicuous, lowly objects, and the plot is limited to documenting their interactions. Still, the viewer is transfixed by the successive stages of the chain reaction, intently following the titular 'things' as they make their dramatic way to a mysterious destination. At some point, the piece becomes not just a mobile version of Rube Goldberg machines but an almost philosophical reflection on cause, effect and destiny.

Ogień jest lepszy od nożyczek

1990, film, dzięki uprzejmości Galerii Raster (na zdj.)

20 x źle, 1 x dobrze

1999, film, dzięki uprzejmości Galerii Raster

Światło gasi światło

1994, film, dzięki uprzejmości Galerii Raster

System rzeczywistości wirtualnej

1999, film, dzięki uprzejmości Galerii Raster

Filmy Krenza to pogłębione o konceptualną refleksję wariacje na temat szkolnego eksperymentu, w którym artysta demonstruje właściwości materii i ukazuje siłę oddziaływania przedmiotów. Doświadczenia Krenza, dzięki niestandardowym zestawieniom oraz nieoczywistym efektom, oduczają widza jego empirycznych przyzwyczajień.

Fire Is Better than Scissors

1990, film, courtesy of Galeria Raster (pic.)

20 x Badly, 1 x Good

1999, film, courtesy of Galeria Raster

Light Turns Off the Light

1994, film, courtesy of Galeria Raster

A System of Virtual Reality

1999, film, courtesy of Galeria Raster

Krenz's films are conceptual variations on the theme of the school experiment, the artist demonstrating the properties of matter and the forces objects can unleash. With their non-standard combinations and unobvious effects, Krenz's experiments unteach the viewer their empirical habits.

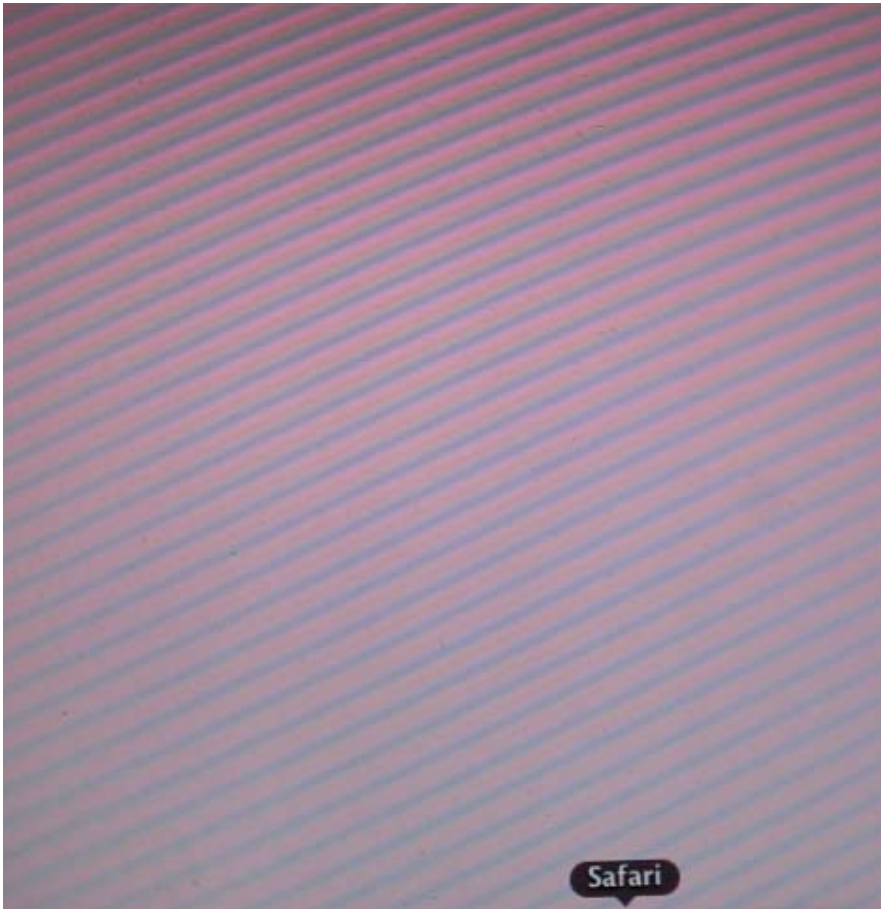

Ostatecznie nic się nie zmienia (Entropia wśród fal)
2013, film, dzięki uprzejmości artysty (na zdj.)

Punktem wyjścia dla artysty było zestawienie dwóch „niekompletnych” realizacji: filmu *Tusalava* autorstwa Lena Lye’a oraz scenariusza *Na tropie Entropii* Juliana Antonisza; w obu pracach intryguje zagubiona (w przypadku dzieła Lena Lye’a) i poszukiwana (w fabule Antonisza) ścieżka dźwiękowa. Malone, używając znalezionego w internecie materiału filmowego, tłumaczy system wizualny na dźwiękowy, przez co nawiązuje do synestetycznych poszukiwań pionierów filmu animowanego.

In the End, Everything Is the Same (Entropy amongst Waves)
2013, film, courtesy of the artist (pic.)

The point of departure for the artist was the juxtaposition of two ‘incomplete’ projects: Len Lye’s film *Tusalava* and Julian Antonisz’s script *On the Track of Entropy*; the sound-track — lost in Lye’s work, sought-after in Antonisz’s script — intrigues in both. Using footage found online, Malone translates a visual system into a sonic one, thus hearkening back to the synesthetic experiments of the pioneers of animated film.

Cameraless Animation
1958, broszura (na zdj.)

Podręcznik realizacji filmów metodą non-camerową był ukoronowaniem starań szkockiego reżysera o popularyzację metody animacji bezkamerowej. Zawierał on szczegółowe instrukcje, dzięki którym każdy czytelnik mógł samodzielnie zrealizować film bez użycia kamery. Wydana została przez UNESCO w 1949 roku, a następnie w 1958 przez National Film Board of Canada.

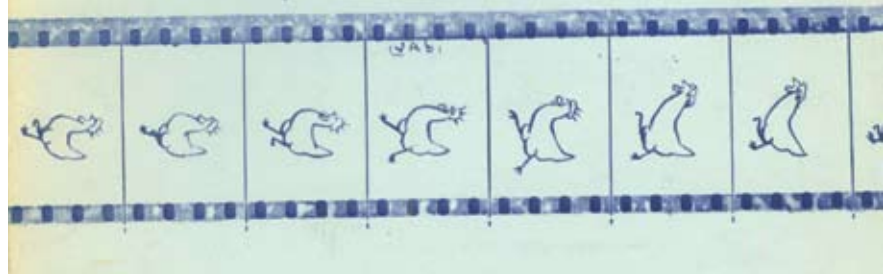
Cameraless Animation
1958, brochure (pic.)

The how-to book was a culmination of the Scottish-born filmmaker's efforts to popularize non-camera animation techniques. Published by UNESCO in 1949 and by the National Film Board of Canada in 1958, *Cameraless Animation* included detailed instructions on how to create one's own film without a camera.

CAMERALESS

ANIMATION

Bez tytułu (Zabawy naszych pradziadków)
2013, instalacja, dzięki uprzejmości artysty i galerii lokal_30 (na zdj.)

Instalacja zbudowana w całości z przedmiotów znalezionych, zainspirowana została XIX-wiecznymi widowiskami optycznymi. Kluczowym jej elementem są projekcje ruchomych cieni.

Untitled (Our Great-Grandparents' Amusements)
2013, installation, courtesy of the artist and lokal_30 gallery (pic.)

Inspired by 19th century optical shows, the installation has been created with found objects only. Its main feature are moving shadow projections.

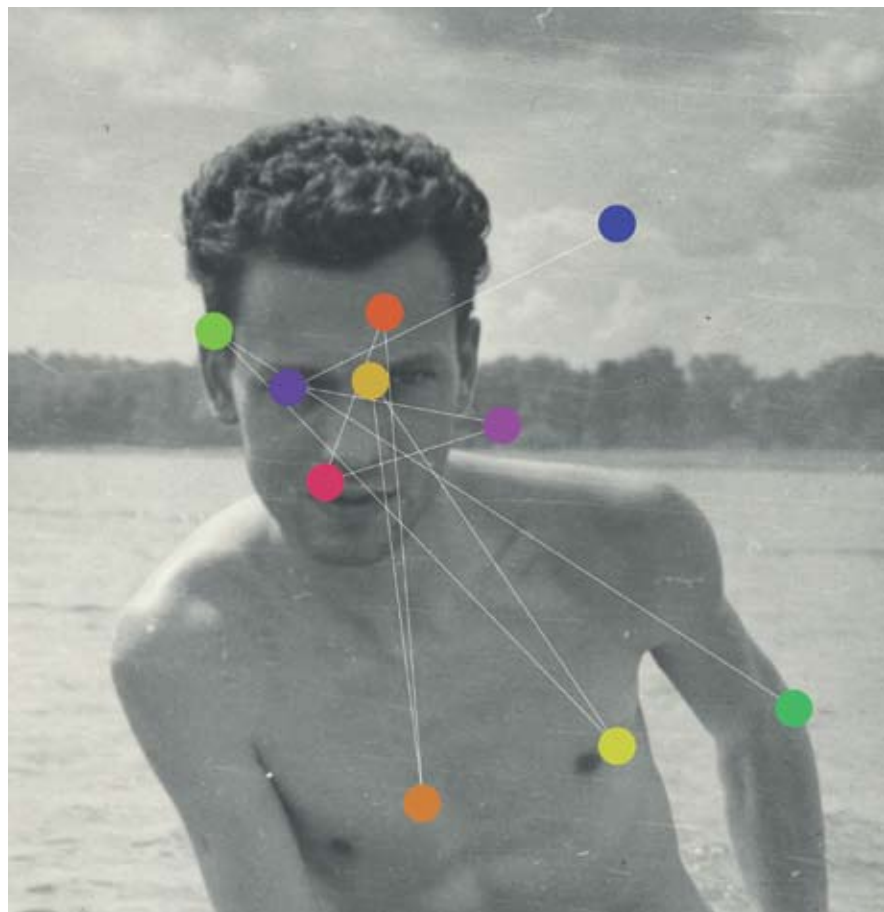

Montauk
2013, instalacja, dzięki uprzejmości artysty (na zdj.)

Konstrukcje Janka Simona przypominają niektóre z maszyn budowanych przez Juliana Antonisza. W najnowszej pracy, podobnie jak w realizacji *Smutek tropików* z 2008, Simon wykorzystuje urządzenie optyczne — *eye-tracker* — które śledzi ruch gałek ocznych. Ma ono umożliwić artyście dotarcie do nieświadomego podłoża procesów poznawczych — przy jego pomocy artysta bada materiał wizualny związany z twórczością i życiem prywatnym. Efekty badania układają się w osobistą opowieść. Koncepcja maszyny powstała w oparciu o oprogramowanie i projekty udostępnione na zasadzie *open source*.

Montauk
2013, installation, courtesy of the artist (pic.)

Janek Simon's constructions resemble some of the machines built by Julian Antonisz. In his most recent work, as in *Tristes Tropiques* (2009), Simon employs an optical device — called an eye tracker — which measures eye movement. Hoping to probe the unconscious substrate of cognitive processes, he uses it to explore art-world and private-life visual material, the results of the inquiry arranging themselves into a personal narrative. The machine has been designed using open source software and blueprints.

Kaszel, kaszel

2013, technika własna, dzięki uprzejmości artysty (na zdj.)

Kaszel, kaszel to obiekt książkowy zainspirowany początkami animacji — rodzaj flipboka. Praca stanowi autotematyczną opowieść na temat fizycznych ułomności malarza uwikłanego w proces twórczy — wątkiem przewodnim jest kaszel i niedowidzenie. Artysta nawiązuje do fotografii stereoskopowej, a także do badania wzroku (motyw tablic okulistycznych). Wykorzystuje efekt delikatnych przesunięć w optyce, zmian kątów patrzenia i wynikających z tego deformacji.

Cough, Cough

2013, mixed media, courtesy of the artist (pic.)

Cough, Cough is a book object, a kind of flipbook, inspired by the early days of animation art. The work is a self-referential narrative on the physical deficiencies of a painter in the course of the creative process — the central theme is coughing and poor eyesight. The artist references stereoscopic photography as well as ophthalmology (the motif of the eye chart), exploiting the effect of delicate shifts in perspective, changes in viewing angles and the resulting deformations.

Kinora

1912, Anglia, dzięki uprzejmości Wernera Nekesa

Urządzenie optyczne opatentowane przez braci Lumière, działające na podobnej zasadzie co popularny w XIX wieku mutoskop (walec z rysunkami przedstawiającymi kolejne fazy ruchu, który obracając się tworzył iluzję ruchomego obrazu).

Zoetrop

1860, Anglia, dzięki uprzejmości Wernera Nekesa (na zdj.)

Urządzenie wykorzystujące efekt stroboskopowy opatentowany w 1834 roku przez angielskiego matematyka Williama George'a Hornera. Kolejne fazy ruchu rysowano na taśmie. Wkładano ją potem do bębna bez pokrywy, aby widzowie gromadzili się wokół i oglądali ożywiony obraz.

Kinora

1912, England, courtesy of Werner Nekes

The Kinora was an optical device, designed by the Lumière brothers and manufactured in London between ca. 1895 and 1914, that operated on a similar principle as the 19th century's popular mutoscope (a kind of flip-book device that produced an illusion of motion by rotating black-and-white photographic images by means of a central core).

Zoetrope

1860, England, courtesy of Werner Nekes (pic.)

The zoetrope, patented in 1834 by the British mathematician, William George Horner, produced the illusion of motion from a rapid succession of static pictures. The pictures were drawn on a strip which could be set around the bottom third of a metal drum, mounted on a spindle and spun; viewers looking through the slits would see the cartoon strip form a moving image. The faster the drum was spun, the smoother the animation appeared.

Pomysłowy Dobromir

Roman Huszczo (reżyseria)

Adam Słodowy (scenariusz)

Leszek Gałysz i Rafał Sikora (opracowanie plastyczne)

Seria filmów animowanych (emitowana w TVP w latach 1973–1975), w której znajdziemy praktyczne propozycje racjonalizatorskie. W każdym z odcinków bystry konstruktor-samouk dzięki tworzonym przez siebie zmyślnym urządzeniom pomaga dziadkowi i sąsiadom rozwiązać codzienne problemy. Autorem scenariusza *Pomysłowego Dobromira* jest Adam Słodowy – autorytet w zakresie budowania przydatnych amatorskich urządzeń, stosowania nieoczywistych materiałów i upowszechniania konstrukcyjnych ciekawostek.

The Clever Dobromir

directed by Roman Huszczo

written by Adam Słodowy

visuals by Leszek Gałysz and Rafał Sikora

A children's animated series (broadcast by TVP in 1973–1975) about a little boy designing DIY solutions for his grandfather and the neighbours. The series, twenty 10-minute instalments, was written by Adam Słodowy, a popular authority on useful self-made gadgets, unobvious materials and clever constructions.

BIOGRAMY

BIOGRAPHIES

BIOGRAMY

BIOGRAPHIES

PIOTR BOSACKI

(ur. w Poznaniu w 1977). Mieszka i pracuje w Poznaniu. Zajmuje się sztukami wizualnymi, filmem animowanym i kompozycją muzyczną. Absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu (2004), gdzie pracuje w Katedrze Intermediów. Od 2007 roku współtworzy grupę artystyczną PENERSTWO (wraz Wojciechem Bąkowskim, Tomaszem Mrozem, Konradem Smoleńskim, Magdaleną Starską, Radkiem Szlągą i Izą Tarasewicz). Był członkiem grupy KOT. Współpracuje z Galerią Stereo. Tworzy obiekty kinetyczne oraz filmy realizowane autorską techniką animacji na obiekcie. Prosta animacja oraz absurdalny humor stają się w jego filmach środkiem do poruszania tematów filozoficzno-egzystencjalnych.

(born 1977 in Poznań) lives and works in Poznań. Interested in the visual arts, animated film and musical composition. Bosacki graduated from the Poznań Academy of Fine Arts (2004), where he works in the Faculty of Intermedia. Since 2007, member of the PENERSTWO artist collective (with Wojciech Bąkowski, Tomasz Mróz, Konrad Smoleński, Magdalena Starska, Radek Szlaga and Iza Tarasewicz). Ex-member of the music band KOT. He collaborates with Stereo Gallery. Author of kinetic objects and unique on-object animations. In his films, simple animation and absurd humour become a means of reflecting on philosophical or existential issues.

BOWNIK

(wł. Paweł Bownik, ur. w Janowie Podlaskim w 1977). Zajmuje się fotografią. Studiował filozofię na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, kontynuował studia na Wydziale Komunikacji Multimedialnej Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. W swoich pracach dokumentuje oddziaływanie zjawisk technologicznych na codzienne życie. Współpracuje z Galerią Starter w Warszawie.

(born Paweł Bownik in 1977 in Janów Podlaski) is a photographer. Bownik studied philosophy at the Maria Skłodowska-Curie University in Lublin and multimedia communication at the Academy of Fine Arts in Poznań. One of the recurrent themes of his work is the impact of technology on everyday life. Bownik collaborates with Warsaw's Starter Gallery.

OLGIERD CHMIELEWSKI

(ur. w Warszawie w 1968). Mieszka i pracuje w Krakowie. Zajmuje się grafiką oraz instalacją. Studiował na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. Współtwórca stowarzyszenia i galerii Otwarta Pracownia.

(born 1968 in Warsaw) lives and works in Cracow, where he practices graphic and installation arts. He studied at the Adam Mickiewicz University in Poznań. Co-founder of the Otwarta Pracownia association and gallery.

ATTILA CSÖRGŐ

(ur. w Budapeszcie w 1965). Mieszka i pracuje w Warszawie. Zajmuje się instalacją, rzeźbą i fotografią. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Budapeszcie. Reprezentował Węgry na Biennale w Wenecji w 1999, a także na Biennale w Sydney w 2008. Uczestniczył w 13 Documenta w Kassel w 2012. W swoich pracach eksploruje pogranicza sztuki i nauki. Bada zjawisko złudzeń optycznych, a także fundamentalne dla historii sztuki pojęcia, takie jak perspektywa i iluzja.

(born 1965 in Budapest) lives and works in Warsaw. Author of installations, sculptures and photographs. He studied at the Budapest Academy of Fine Arts. He represented Hungary at the 48th Venice Biennale in 1999 and at Sydney Biennale in 2008. Participant of the Documenta 13 in Kassel in 2012. His works explore the intersection of art and science, the phenomenon of optical illusions, as well as fundamental art-historical terms such as perspective or illusion.

PETER FISCHLI & DAVID WEISS

Peter Fischli (ur. w Zurychu w 1952). Mieszka i tworzy w Zurychu. David Weiss (ur. w Zurychu w 1946, zm. tamże w 2012). W latach 1979–2012 pracowali w duecie artystycznym występującym pod nazwą Fischli & Weiss. Zajmowali się fotografią, filmem, sztuką wideo, rzeźbą oraz instalacją. Laureaci wielu nagród m.in. Złotego Lwa na 50. Biennale w Wenecji (2003). Ich twórczość opiera się na dekonstrukcji artystycznych form i gatunków, które bez skrępowania przekraczają, ignorując tradycyjne podziały na sztukę wysoką i niską. W filmach i instalacjach tego duetu banalne przedmioty i zwykłe zdarzenia poddawane są spektakularnym transformacjom, a wzniosłość łączy się z przyziemnością.

Peter Fischli (born 1952 in Zurich) lives and works in Zurich. David Weiss (born 1946 in Zurich, died there in 2012). In the years 1979–2012 the duo worked as Fischli & Weiss, practicing photography, film, video, sculpture and installation art. Winners of numerous awards, e.g. the Golden Lion at the 50th Venice Biennale in 2003. Their works deconstruct artistic forms and genres, which they cut across without inhibitions, ignoring the traditional divisions between high- and low-brow art. In the duo's films and installations, banal objects and ordinary events are subjected to spectacular transformations and the lofty meets and mundane.

RUBE GOLDBERG

Właściwie Reuben Lucius Goldberg (ur. w 1883 w San Francisco, zm. w Nowym Jorku w 1970). Rysownik, karykaturzysta, rzeźbiarz, pisarz i inżynier. Znany dzięki serii komiksów, które przedstawiały skomplikowane mechanizmy wykonujące bardzo proste czynności. Był członkiem, założycielem i pierwszym prezesem amerykańskiego National Cartoonist Society. Laureat wielu nagród m.in. nagrody Pulitzera w 1948. Zainspirowane przez niego zawody w tworzeniu maszyn (Rube Goldberg Machine Contest) cieszą się wciąż dużą popularnością.

(born Reuben Garrett Lucius Goldberg in 1883 in San Francisco, died 1970 in New York) was a draughtsman, cartoonist, sculptor, writer and engineer. Best known for a series of popular cartoons depicting absurdly complex mechanisms performing simple tasks. Founder and first president of the American National Cartoonist Society. Winner of numerous awards, including the 1948 Pulitzer Prize. The Rube Goldberg Machine Contest has remained highly popular.

KOLEKCJA WERNERA NEKESA

Niemiecki filmowiec Werner Nekes od lat 60. tworzył eksperymentalne filmy i sztukę wideo, Od lat 70. jego pasją jest kolekcjonowanie artefaktów związanych z iluzjami optycznymi, oraz wszelkich śladów prekinematograficznych działań. W zbiorach Nekesa znajdują się unikalne obiekty: od laterna magica po współczesne urządzenia optyczne. Kolekcja zainspirowała cykl dokumentalnych filmów *Media Magica*, w których twórca przedstawia prehistorię kina.

German filmmaker Werner Nekes has been making experimental films and videos since the 1960s. Collecting optical-illusion artefacts and traces of pre-cinematographic practices has been his passion since the 1970s. His collection includes all kinds of unique objects, from early magic lanterns to contemporary optical devices. The collection has inspired a documentary film series, *Media Magica*, which presents the prehistory of cinema.

IGOR KRENZ

(ur. w Katowicach w 1959). Mieszka i pracuje w Warszawie. Zajmuje się filmem i fotografią. W latach 1981–1986 studiował na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Założyciel Zespołu Filmowego KINO – nieformalnej organizacji zajmującej się sztuką wideo, jej prezentacją, dokumentacją i wsparciem technologicznym. Jest współtwórcą grupy Usługi Fotograficzne oraz Supergrupy Azorro (wraz z Oskarem Dawickim, Wojciechem Niedzielko i Łukaszem Skąpskim). Jego filmy są rejestracją prostych, niekiedy absurdalnych eksperymentów przeprowadzanych przez artystę w pracowni.

(born 1959 in Katowice) lives and works in Warsaw. Graduate of the Warsaw Academy of Fine Arts (painting, 1981-1986), he practices film and photography. Founder of the KINO Film Studio, an informal organization devoted to the presentation, documentation and technical support of video art. Co-founder, with Oskar Dawicki, Wojciech Niedzielko and Łukasz Skąpski, of the collectives Usługi Fotograficzne and Supergrupa Azorro. His films are recordings of the simple – and sometimes absurd – experiments conducted by the artist in his studio.

DANIEL MALONE

(ur. w Nowej Zelandii w 1970). Mieszka i pracuje w Auckland i w Warszawie. Zajmuje się głównie instalacją i performansem. Studiował historię sztuki oraz intermedia na Uniwersytecie w Auckland. W latach 90. współzałożyciel Teststrip – pierwszej w Nowej Zelandii przestrzeni prowadzonej przez artystów. Kierował Wydziałem Fotografii w Manukau Institute of Technology School of Art and Design w Auckland. Jest współzałożycielem kilku niezależnych galerii w Auckland. Reprezentował Nową Zelandię na kilku biennale sztuki, m. in. w Sydney, Singapurze, Santiago i Guangzhou.

(born 1970 in New Zealand). He lives and works in Auckland and Warsaw. The main areas of his practice are installation and performance art. Malone studied art history and intermedia at Auckland University. In the 1990s, co-founder of Teststrip, New Zealand's first artist-run space. He was a lecturer in Photography and Contextual Studies at the Manukau Institute of Technology, School of Art and Design in Auckland. Co-founder of several independent galleries in Auckland. Malone represented New Zealand at several art biennales, including at Sydney, Singapore, Santiago and Guangzhou.

NORMAN MCLAREN

(ur. w Szkocji w 1914, zm. w Kanadzie w 1987). Zajmował się filmem i animacją. Autor tekstów z zakresu teorii animacji, a także podręczników dla amatorów tego medium. Po wybuchu wojny wyemigrował do Stanów Zjednoczonych. Od 1941 mieszkał w Kanadzie, gdzie współpracował w National Film Board of Canada. Eksperymentował z różnymi technikami animacji, znany przede wszystkim jako twórca dzieł wykonanych metodą non-camera. Laureat licznych nagród m.in. Oscara za najlepszy film dokumentalny w 1952 (film *Neighbours*).

(born 1914 in Scotland, died 1987 in Canada) was a filmmaker and animation artist, author of texts on animation theory and animation how-to books. After the start of the Second World War McLaren moved first to the United States and then, from 1941, to Canada, where he worked for the National Film Board of Canada. He experiment with various animation techniques and is perhaps best known today for his non-camera works. Winner of numerous awards, including an Oscar for best documentary in 1952 (*Neighbours*).

JAN MIODUSZEWSKI

(ur. w Warszawie w 1974). Mieszka i pracuje w Warszawie. Zajmuje się malarstwem oraz obiektami malarskimi, instalacją, fotografią, *still-performance* (nieruchomy performans — termin stworzony przez artystę) oraz interwencjami w przestrzeni publicznej. Studia rozpoczął w 1994 w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Łodzi, a od 1996 kontynuował je w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (dyplom w pracowni Zbigniewa Gostomskiego). Od 2001 jest asystentem Jacka Dyrzyńskiego w Pracowni Wiedzy o Działaniach i Strukturach Wizualnych na Wydziale Malarstwa tej uczelni. Od 2002 realizuje projekt artystyczny Fabryka Mebli. Współpracował z galerią lokal_30. Mieszka w Warszawie.

(born 1974 in Warsaw) lives and works in Warsaw. He is an author of paintings, painting objects, installations, photographs, 'still performances' (his own term) and public-space interventions. Mioduszewski studied from 1994 at the State College of Visual Arts in Łódź, and from 1996 at the Warsaw Academy of Fine Arts (diploma in the studio of Prof Zbigniew Gostomski). Since 2001 he has been Prof Jacek Dyrzyński's assistant in the Visual Actions and Structures Studio at the Warsaw academy's Faculty of Painting. He has collaborated with lokal_30 gallery.

JANEK SIMON

(ur. w 1977). Mieszka i pracuje w Krakowie. Studiował psychologię i socjologię na Uniwersytecie Jagiellońskim. Tworzy instalacje interaktywne, filmy video, obiekty. Inspirują go przejawy kultury popularnej jak film czy gry komputerowe. Wiele swoich obiektów-urządzeń konstruuje na podstawie instrukcji znalezionych w internecie. W 2007 roku otrzymał Nagrodę Fundacji Deutsche Bank w konkursie *Spojrzenia*. Współpracuje z Korporacją Ha!art.

(born 1977) lives and works in Cracow. He studied psychology and sociology at Jagiellonian University in Cracow. Author of interactive installations, videos and objects, he is strongly informed by pop culture in its various manifestations, such as film or computer games. Many of his objects have been constructed according to blueprints published online. Winner of the 2007 Views Deutsche Bank Foundation award. Simon collaborates with Korporacja Ha!art.

RADEK SZLAGA

(ur. w Gliwicach w 1979). Mieszka i pracuje w Poznaniu. Malarz, autor prac rzeźbiarskich i obiektów. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Dyplom z wyróżnieniem z malarstwa w pracowni Jerzego Kałuckiego (2005). Obecnie asystent w pracowni Wojciecha Łazarczyka w tej uczelni. Pracował dla White Cube Gallery w Londynie jako asystent Tracey Emin. Od 2007 współtworzy grupę artystyczną PENERSTWO. Inspirują go popkultura i massmedia, w swoich pracach łączy tematy związane z historią, polityką i religią.

(born 1979 in Gliwice) lives and works in Poznań. Painter and author of sculptures and objects, Szłaga studied at the Poznań Academy of Fine Arts, graduating with a honorary mention in the studio of Prof Jerzy Kałucki (2005). Currently working there as assistant in the studio of Prof Wojciech Łazarczyk. He has worked as Tracey Emin's assistant at London's White Cube Gallery. Member of the PENERSTWO artist collective since 2007. Inspired by pop culture and the mass media, his works explore themes related to history, politics and religion.

Folder Leaflet:

pod redakcją edited by Ewa Borysiewicz, Joanna Kordjak-Piotrowska
projekt graficzny graphic design: Dagny & Daniel Szwed (moonmadness.eu)
redakcja editing: Jolanta Pieńkos
tłumaczenia translated by Marcin Wawrzyńczak
druk printed by Argraf, Warszawa

© Zachęta Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2013

ISBN 8360713766

Teksty Ewy Borysiewicz i Joanny Kordjak-Piotrowskiej dostępne na licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 Polska. Treść licencji na stronie:

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/legalcode>

Texts by Ewa Borysiewicz and Joanna Kordjak-Piotrowska are licensed under Creative Commons (CC BY-SA 3.0). Details of the license are available on the site:

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>

